

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

לג.

עין משפט גזר מצוה

לא א טו"ש א"ח ס"י
מנו ס"ף ח'
לב ג מ"י מ"ד מהל'
שטות ה' א סג
עשין פד טו"ש י"ד ס"י
כח ס"ף י"א:
לג ד מ"י פ"ו מהלכות
ולג הלכה ו סג
עשין מד טו"ש א"ח ס"י
מנל ס"ף ח':

תורה אור השלם

1. ולקחתם לכם ביום
הראשון פרי עץ הדר
כפת תמרם וענף עץ
עבת וערבי נחל
ושמחתם לפני יי'
אלהיכם שבעת ימים:
ויקרא בג כג
2. ולקחתם אגדת אוזב
ותבלתם בכם אשר בסף
והעשתם אל המשקה
ואל שתי המזות מן
הדם אשר בסף ואתם
לדם ותצאו איש מפתח
ביתו עד בקר:

שמות יב כב
3. עין ומקרת זה וזה לי
לישועה זה אלי ואנוהו
אלהי אבי וארמקנהו:
שמות טו ב

רבינו הגנאל

באסא מצראה, שעליו
צריך וקיימי שבעה בקינה,
ונתיר ד' מנייהו דאיונו
רובא ונשתירו תלחא, כיון
דקרינא ביה בכות כשרה,
ואציר דאיונו משיטא.
א) פשיטא, ס"ד"א כיון
דקרינא ליה אסא מצראה,
רס לוח הוה, קמ"ל עץ
עבות אמר דחמנא מכל
מקום. ת"ר יבשו רוב
עליו ונשתירו בו [ג]
ברין עליון לחים כשר.
אמר רב חסדא ובראש כל
אחד ואחד. נקט ראשו
של הים פסול, עלתה
בו תמרה כשר. עלתה
ביום טוב מאי, ואמרינן
מאי קמבעיא ליה, יש
דחוי אצל מצות או לא.
דאם נראה ונדחה, כיון
שנחיה נדחה, או
דילמא כיון שחור נראה
כשר, דהא חור לכשרות.
ואמרינן תפשוט ליה מהא
דרב פפא דאמר, זאת
אומרת אין דחוי אצל
מצות. ואמרינן היא גופא
מבעיא ליה, הא דרב פפא
פשיטא ליה דאין דחוי
אצל מצות לא שנה לקולא
ולא שנה לחומרא, או
דילמא לחומרא פשיטא
ליה לקולא מספקא מהא
ואתינן למפשטא מהא
דהניא עבר וליקט הענבים
מן ההודס פסול דחיי ר'
שמעון בן צדוק, דחכמים
מכשירין. ואסיקנא לא
דכולי עלמא אין דחוי
אצל מצות, ולולב צריך
פליגי כו', עד והכא בלולב
צריך אגד, ובפלוגתא דהני
גנאי, דתניא לולב בין
אגוד בין שאינו אגוד
כשר, ר' יהודה אומר
אגוד כשר שאינו אגוד
פסול. ואסיקנא כמאן
אולא הא דתניא לולב
צריך לאגוד, לא אגוד
פסול.

ואימא הכי נמי. תימה מאי ס"ד למיפסליה משום שס לוי
מילי דהס כתיב בקרא הא אפי' הידוף מכשרין אי
לאו משום דכתיב דרכיה דרכי נועם:

נקטם מערב יו"ט ועלתה בו תמרה ביו"ט מהו. אף על פי
שצונטרס הזכיר נראה ונדחה הא
דהכא דחוי מעיקרא הוא כיון
דנחלת יו"ט לא חזי כדמוכח לקמן
גזי אשחור מעיו"ט ונהי דגזי קדשים
פשיטא לן דחוי מעיקרא הוא דחוי
גזי מפריש נקבה לפסחו צפ' מי
שהיה טמא (פסחים ד' נח. וסס) וגזי
צמה של שני שופים צפ"ק דזבחים
(ד' י"ג. וסס) וצפ"ק דקדושין (ד' ו. וסס)
גזי מלוא מיבעיא לן וכי תימא הא
לאסקין גזי אשחור תפשוט דחוי
מעיקרא לן הוא דחוי לא דמיין להכא
כדפרישנא לעיל דשמי התס דצידו
ללקט ואפי' צדקים מכשירין מה"ט
צמסת זבחים פ' כל הפסולין (דף לז':
ו) דתנן גזי קבל הכשר ומנן לפסול
יחזור לכשר ופריך צננ' וליחוי דחוי
ומשני רב אשי כל שצידו לא הוא דחוי
ומיהו לא לגמרי דמי להאי דינא דהא
נראה ונדחה הוא ולקמן נראה דלא
תפשוט מיני' נראה ונדחה חזיר ונראה
אע"ג דצידו ללקטן וכן צהיהו דהפריש
קרבן והמיר דת דצידו לחזור ואפילו
הכי אמרינן פ"ק דזבחים (ד' י"ג. וסס)

הואיל ונדחה ידחה עוד אמר צבחים
פרק קדשי קדשים (ד' נט. וסס) כל
הקדשים שנשחטו עד שלא נפגס
המוציא וחס"כ נפגס המוציא פסולין
הואיל ונדחה ידחה אע"פ שצידו
לתקן ורצין לחלק דצדדים והא דמדמי
הכא ההיא דכיון דהס דצידו לגלות
מכל מקום היה לו לחשבו דחוי הואיל
ונפטר מלכסות לא נתיחייב להוילאו מן
דחוי כדי לחזור ולכסות והא דמיימי
לימא כתנאי מעשר ולקטן הוה מני
לדחוי דמ"ד התס אין דחוי משום
דצידו לתקן אצל הכא דאין צידו
לתקן שדחוי: **והכא במיחא דרוב**
מסוכה קמבעיא. וההוא מלאשמועין
פלוגתיהו בליקטן בהיתר כגון מעשר
יוס טוב לאחר שאגודן והא דנקט
פלוגתיהו בליקטן צאיסור כגון ציו"ט
לאשמועי' דאפילו הכי חכמים מכשירין
לדין דחוי:

שנים
לכם ביום הראשון ובכתיב התיב² ולקחתם אגודת אוזב מה להלן אגודה אף כאן
אגודה ורבנן לית להו לקיחה לקיחה מאן תגא אגודה דת"ר דלולב³ מצוה לאגודו
ואם לא אגודו כשר מני אי רבי יהודה כי לא אגודו אמאי כשר אי רבנן מאי
מצוה קא עביד לעולם רבנן ומצוה משום³ זה אלי ואנוהו: או שהיו ענביו
מרוכזין: * אמר רב חסדא דבר זה * רבינו הגדול אמרו והמקום יהיה בעזרו
לא שנו אלא במקום אחד אבל בשנים או שלשה מקומות כשר א"ל רבא

שנים
לך נראה ונדחה הוא אלא דחוי מעיקרא. והאי דנקט פלוגתיהו צמיעטן ציוס טוב משום דסתמא צתר דאגדיה הוא דהא ציוס טוב
לא אגדי ליה וחי לא רצין אגד אינטרין למינקט ציוס טוב משום דחי לאו דקדש היום אכתי לא חל עליה זמן מלוא ולא שס מלוא
למקרייה דחוי: ומאן דמכשר סבר. אין דחוי לענין מלוא אלא לענין קדושה כגון קרבנות: לא דכ"ע לא אמרי' יש דחוי צמלוא.
וטעמא דמאן דפסול מצוה תעשה ולא מן העשוי הוא דקסבר לולב צריך למיגד ושייך ציה עשיה והכא צמילק לולב מסוכה פליגי:
ליפנין. צבנין אב חושל או צעשיה וזה על צעשיה מה זה ולא מן העשוי אף זה ולא מן העשוי: ואנוהו. התנאהו ללוב לפניו: צנינו.
(ס) רב: **צמקום א'**. שהעצבים כולן ציחה ומיהו מרוכזין זה על העליון שצבל הדקס: הכי גרסינן לא שנו אלא צמקום אחד אבל בשנים
ושלשה מקומות כשר אמר ליה רבא שנים ושלשה מקומות הוה ליה מנומר ופסול. הכי גרסינן לה לקמן לענין עלתה חזוית צאתרוג:

מנומר
כשר. אי כו' יהודה כי לא אגודו אמאי כשר, ואי כרבנן מאי מצוה. לעולם כרבנן, ומצוה משום זה אלי ואנוהו. פ"סקא או שהיו ענביו, פי' פירוטיו מרובות מעליו פסול.

אסא מצראה. גדל על המיזר של שדה וממוך שיש לו מקום פנוי
הוא משבחה ומלליה. לישנא אחרתא אסא מצראה דהס מצרי:
שלשה בדי עליון לחין. שלשה צדוין וצבל צד וצד שלשה עליון לחין
דצבצרי משלשה עליון לא הוה עבות: ובראש כל אחד. שיהו עליון
לחין צראטי הצדים אצל צמלמעס
לאו הדר הוא: ועלטה צו סמרה.
כמון תמרה כעין הנמאל צעלי ערצה
פעמים צעלין דצוק כמון פרי ירוק
ולוצעין צו הנשים ליעפיהם: ועלטה
צו סמרה ציוס טוב. משנאגד דצמלוא
נמי סלקא ציה: יש דחוי אצל מלוא.
כלומר (ס) נוגהת תורת דחוי אצל מלוא
כסס שניהגת אצל קרבנות דאס נראה
ונדחה משנשחט' אמרת ידחה דמו
לא הדר חזי הכא נמי הואיל ונדחה
שנקטס תו לא הדר מיחוי צעליית
תמרה. והשתא לן דליק צין דחוי
מעיקרא לנראה ונדחה דהאי דנקטס
מעיו"ט לא נראה מעולם: כספו.
אדס לרס חיה או עוף: לא שנו.
דכספו הרוח חייב לכסות אלא שחור
ונתגלה: הואיל ואידיה. על ידי הרוח
מיכיו של מלוא דקראמר דכי לא
נתגלה פטור מלכסות: אידיה. לעולם
ואפילו נתגלה: ואמר רב פפא גר':

דרב פפא גופיה. האי דיוקא דרב
פפא מיבעיא ליה לר' ירמיה: מיפסט
פשיט ליה. לתנא דתנא כספו הרוח
חייב לכסות דאין דחוי: לא שנה
לחומרא. כי הכא דמחייב ליה ציוסו
משום טעמא דאין דחוי: ולא שנה
לקולא. כי ההיא דר' ירמיה דחי
אמר' אין דחוי הוה כשר ואס יש דחוי
הוי פסול ואמר' אין דחוי ומכשרין:
או דלמא מספקא ליה. לתנא ומספקא
לחומרא הוא דמחייב ליה ציוסו שמא
אין דחוי: אכל לקולא. כגון לענין
תמרה: לא אמרינן. אלא פסלינן
שמא יש דחוי או אין דחוי: עבר
ולקטן. לענינא דהס שהיו מרוכזין
מעלין ומנן [גכ]: אס מיעטן כשר ואין
מעטעין ציו"ט משום שבות שדומה
למתקן כלי ומכשירו ואס עבר ומיעטן
פסול כדמפרש טעמא ואולי: סברו.
רבנן דבי מדרשא דבעו למימר דך
פלוגתא ציש דחוי ואין דחוי היא:
דכ"ע. רבנן ור' אלעזר צר' דיוק:
לולב אין צריך אגד. ולא שייך ציה
עשיה דלוקי טעמא דר' אלעזר
דפסל משום תעשה ולא מן העשוי
צפסולות ור' רצין אגד אפי' משום
תעשה ולא מן העשוי לא מיפסיל דהא
צדידיה לא כתיב תעשה: ולולב
מסוכה לא יליף. הלכך מהשתא ליכא
למיפסליה אלא משום דחוי כיון
שאגוד פסול מעיקרא עליו שס לולב של
מלוא צעשת דחוי נדחה לעולם ואע"ג

גמ' יש דחוי אצל שבות.
עין סטות דף טו ע"ב
תוס' ד"ה תתלמא:
שם א"ר"ח דבר זה רבינו
הגדול אמר. וזה
לקמן דף נ"ע"ב:

גליון הש"ס

גמ' יש דחוי אצל שבות.
עין סטות דף טו ע"ב
תוס' ד"ה תתלמא:
שם א"ר"ח דבר זה רבינו
הגדול אמר. וזה
לקמן דף נ"ע"ב:

מוסף רש"י

אלא שחור ונתגלה.
לאחר שפסקו הרוח הדר (ו)
אבל לא חזר
ונתגלה פטור מלכסות.
דהא מפקה ועומד היה הרוח
(חולין ט"ו). כי חזר
ונתגלה אמאי חייב
לכסות. הא חידיה ליה
כשפסקו הרוח, כיון דכל
זמן שלא נתגלה פטור
מלכסות אדחיה ליה מיכיו
(ע"ז ח"ג). דהא חזר
ונתגלה פטור מלכסות
(חולין ט"ו). אין דחוי
אצל מצות. אין אמרינן
דחוי אצל מלוא, ובי
אמרינן דחוי פסול קרבן
הוא דלמרינן (שם). עבר
ולקטן. עבר על דברי
החכמים אחריו מן המעטין
ציו"ט ולקטן ציו"ט (ע"ב)
לא ילפינן לולב
מסוכה. לפסול זה את
השנה, לא ילפינן אף
לדחוי ואין אדס דן גזירה
שהו מעטתו אלא אס
למנו מרבו ורבו מרבו עד
משע רבנו, ושמה מוקיעת
הללו לא לדחוי גזירה שהו
נכתבו (שם וכע"ז ב"ר ב"ר
רש"י ס"י רנ"ג).

(א) נראה דהס ר' רבינו אמר אפי' ש"מ האי אסא מצראה כשר להשעלא.